

GLOBALIZAREA – FENOMEN GENERAT DE POLITICILE CORPORATISTE

GLOBALIZATION – A PHENOMENON GENERATED BY CORPORATE POLICIES

Drd. Lucian-Costel DONOSĂ*

La începutul secolului XXI, globalizarea ca fenomen, nu tocmai nou, este acceptat ca o realitate omniprezentă, în era informațională și a cunoașterii, când *homo ubicuum* are capacitatea de a vedea atât efectele pozitive, cât și pe cele negative ale globalizării în evoluția sa.

Dincolo de orice provocare economică, socială sau politică, pragmatismul corporațiilor internaționale ne arată o ciudățenie normală, și anume că acestea nu au nici un fel de probleme economice, atât timp cât respectă regulile economiei de piață, în timp ce statele, instituțiile și organizațiile internaționale trebuie să țină cont de cutumele politice pur subiective ale factorilor de conducere.

Politicele corporatiste preeminente ne arată că la circumstanțe extraordinare acestea recuză mijloace extraordinare.

Lucrarea de față vrea să fie o abordare sistemică, pornind de la politicile corporatiste, care tind să devină un fenomen, ce determină schimbări profunde în esența mediului internațional privind creșterea interdependențelor, ceea ce implicit duce la globalizare.

At the beginning of the 21st century, globalization as a phenomenon, not as an element of novelty, is accepted as an omnipresent reality of the information and knowledge era when homo ubicuum has the capacity to observe the positive as well as the negative effects of globalization and its evolution.

Besides any economic, social and political challenge, the pragmatism of international corporations shows us a peculiar reality by the fact that they encounter no financial issues as long as they respect the rules of the market economy while states, institutions and organizations have to play by the subjective political rules of their governments. Corporate policies show us that in extraordinary circumstances they make use of extraordinary means.

The present paper wishes to be a systemic research of corporate policies that tend to become a phenomenon, a fact that generates profound changes to the international environment regarding the rise of interdependencies which implicitly leads to globalization.

Cuvinte-cheie: politici corporatiste; globalizare; regulile economiei; pragmatism; cutume.

Keywords: corporate policies; globalization; rules of the economy; pragmatism; habits.

Globalizarea ca definiție

La începutul secolului XXI, globalizarea ca fenomen, este acceptat ca o realitate omniprezentă. Acum în epoca cunoașterii profunde și a erei informaționale omul, acest *homo ubicuum*, are capacitatea intrinsecă de a vedea și a resimți efectele pozitive, cât și pe cele negative ale globalizării, în evoluția sa.

Definirea globalizării, ca modalitate sau sistem de receptare și abordare, reprezintă o nouă viziune asupra acestui proces atât de complex.

„Globalizarea este un proces în care distanțele geografice au încetat de a mai fi un factor

determinant în stabilirea relațiilor economice, politice și social-culturale”¹.

„Globalizarea reprezintă un proces recent care constă în realizarea unei piețe de dimensiuni mondiale, acest lucru fiind posibil, datorită nivelării trebuințelor consumatorilor și standardizării produselor, precum și dezvoltării fără precedent a comunicațiilor și mass-media. Companiile interesate de fenomenul globalizării, sunt caracterizate printr-o structură elastică, dinamică și cu un conținut tehnologic înalt, fie în ceea ce privește producția, fie distribuția bunurilor, fiind nevoite să-și reexamineze frecvent planurile lor strategice pentru a nu se găsi în situația de a fi excluse de pe piața puternic concurențială”².

* *Universitatea Națională de Apărare „Carol I”*
e-mail: donosa.lucian@yahoo.com

„Globalizarea, este o modalitate sau un sistem de receptare și abordare pe termen lung a marilor probleme contemporane, determinate de interacțiunea multiplelor procese și fenomene economice, tehnice, politice, sociale, cultural și ecologice”³.

„Globalizarea presupune o circulație internațională a ideilor și informațiilor, experiențe culturale comune, o societate civilă globală, o mișcare ecologică globală, intensificarea circulației bunurilor și serviciilor, a capitalului și a forței de muncă”⁴.

Așadar, fiind un proces aflat în plină desfășurare, definiția globalizării, nu poate fi niciodată sau nu încă definitivată, întrucât, fiind un complex de sisteme, un fenomen deschis, dinamic, aceasta este într-o continuă dezvoltare, spre o evoluție durabilă și echilibrată. Am prezentat doar câteva, definiții rezumând fenomenul, adică procesul de transformare și de evoluție a efectelor din societate. Încercând să înțelegem cum funcționează globalizarea vedem că acest fenomen este împletit de o serie de actori principali, care vrem nu vrem trebuie să recunoaștem în ei, societățile corporatiste și nu numai. Întrucât ponderea o dețin, în cea mai mare măsură, corporațiile internaționale și într-o mai mică măsură organizațiile internaționale, ne interesează să înțelegem tendințele de evoluție a fenomenului globalizării.

Globalizarea ca fenomen

Acum aproximativ 100 de ani, corporațiile de afaceri erau instituții fără o mare importanță, astăzi sunt universale, ca biserica și monarhia, în alte timpuri și în alte locuri, ele fiind astăzi instituții dominante, verigi dintr-un lanț, într-o societate întreagă în care interesele globale obligă și la responsabilități globale.

Dacă inițial au fost înzestrate cu puține drepturi legale, cum au ajuns oare corporațiile de azi, să aibă o atât de mare putere și influență asupra vieții cotidiene a omului? Se pare că această întrebare poartă un mare semn de neîncredere asupra principiilor și a moralității politicilor corporatiste vis-a-vis de dese scandaluri, anchete și foarte multe dezbateri cu privire la lipsa controlului public asupra marilor corporații.

În prezent, se preconizează existența a peste 60.000 de corporații, cu peste 600.000 de filiale, în peste 168 de țări, în care 2/3 din comerțul mondial se desfășoară între societățile, sucursalele și filialele

corporațiilor subsidiare și companii afiliate. Or, având în vedere că acest număr impresionant deține posesiuni, activități de management, producție și vânzare, întinzându-se cu jurisdicția pe teritoriul a circa 3/4 din statele lumii, este lesne de înțeles, îngrădirea competiției dintre firmele diferitelor națiuni; numai 6.000 dintre acestea se află în țările mai slab dezvoltate.

Sigur că aceste corporații, prin produsele, serviciile, activitatea managerială fac parte din viața noastră de zi cu zi, dar nu numai puterea economică este importantă, ci și cea politică, fiindcă fenomenul generat de politicile corporatiste, are ca orice lucru pe lumea aceasta două laturi, una pozitivă și una negativă.

„Economia globală este dominată de corporațiile internaționale și instituțiile financiare care operează independent de frontierele naționale și considerațiile economice și politice interne”⁵.

Acest melanj între corporațiile internaționale, organizațiile internaționale și guverne nu va duce întotdeauna la ceva sublim. Desigur, realitatea ne-a învățat că economia înseamnă eficiență, iar politica ar trebui să însemne echitate. Dar oare este posibil să fie așa? Suntem 7 miliarde de oameni, deci 7 miliarde de caractere, sunt 196 de țări, deci 196 de guverne diferite și faptul că nu există un singur tip de capitalism, un singur tip de economie de piață, trebuie să ne facă să înțelegem că responsabilitatea socială este o caracteristică a unei bune afaceri. Aproximativ 80% din societățile corporatiste, reprezintă un procent uriaș din comunitatea afacerilor, care prezintă un bilanț cinstit, își prezintă realizările, au un program social bun și de protecție a mediului satisfăcător. Așadar se pare că circa 20% au activități care nu sunt conforme cu legislația națională și internațională⁶. Dar deja aceasta reprezintă apanajul guvernelor unde aceste societăți acționează și într-un caz sau altul, politicile corporatiste, prin mecanismele economice, financiare, prin extinderea marketingului strategic dincolo de piețele autohtone, vor duce implicit, la reducerea în primă fază și apoi la eliminarea rolului frontierelor statelor, de bariere împotriva acțiunii de restrângere a suveranității, o primă și mare necunoscută în ecuația globalizării.

Globalizarea piețelor ca prim pas, care va duce implicit la globalizarea civilizațiilor, trebuie să fie starea ideală, și nu un proiect utopic, în depășirea frontierelor geopolitice, unde comerțul este neîngrădit, piețele sunt liberalizate, libera circulație

a capitalului, a forței de muncă, a serviciilor și a persoanei, să fie o chestiune deschisă și rezolvabilă exclusiv din perspectiva performanței.

Optimiștii sugerează că puterea economică, științifică, politică, ecologică, culturală, militară etc., s-ar putea difuza democratic pe glob ca și prosperitatea, ducând până la urmă la dezideratul umanității, cetățeanul universal. Dar această putere va duce la erodarea identității naționale și nu știm cât de pregătit este cetățeanul universal, pentru a renunța la aceasta, acum când obstacole de tot felul stau în calea acestuia, de a depăși limitele vechii ordini și de reordonare a lumii, într-o nouă ordine mondială. Din perspectiva pieței libere, globalizarea va genera o prosperitate fără precedent, pe măsură ce tot mai multe națiuni vor participa la economia globală, iar fluxurile tehnologice și financiare dinspre țările dezvoltate spre cele slab dezvoltate va determina o bogăție și o dezvoltare a întregii lumi.

Chiar dacă sună sublim, această viziune optimistă a teoreticienilor liberali îi determină pe teoreticienii din curentul realist, pesimiști, să recunoască că de fapt globalizarea economică a avansat mai rapid decât globalizarea politică. Deși dimensiunea economică se află pe primul loc cu probleme extrase din mass-media, zi de zi, cu exemple ca: globalizarea piețelor financiare, competiții la nivel local, zonal și regional, creșterea enormă a comerțului și a investițiilor directe, producție integrată la nivelul transnațional, corporații multinaționale etc., problemele politice și sociale existau cu mult înainte de a începe discuțiile despre globalizare, așa că acestea s-au acutizat din pricina fenomenului, fapt care atrage atenția cu mișcarea criticilor globalizării, care au reușit să-și atragă între timp un număr considerabil de susținători.

„La începutul anilor 1990, globalizarea a fost întâmpinată cu euforie. Afluxul de capital către țările în curs de dezvoltare a crescut de șase ori în șase ani, din 1990 în 1996. Înființarea, în 1995, a Organizației Mondiale a Comerțului – un scop avut în vedere de jumătate de secol – a urmărit crearea unei reglementări a comerțului internațional. Globalizarea avea să aducă o prosperitate fără precedent pentru toată lumea. Prin urmare, nu este deloc surprinzător faptul că primul protest modern major la adresa globalizării – care a avut loc la Seattle – 1999, în cadrul a ceea ce ar fi trebuit să fie începutul unei noi runde de negocieri în domeniul

comerțului, care să conducă la o liberalizare și mai accentuată – a constituit o surpriză pentru susținătorii piețelor deschise. Globalizarea reușise să unească oameni din toată lumea – împotriva globalizării⁷.

Așadar, adepții antiglobalizării care reprezintă o realitate tot mai evidentă, clamează tot mai des că lumea în sine se confruntă cu provocări care îi pun la încercare limitele. De departe, problemele majore invocate de către aceștia, sunt problemele cotidiene, universal valabile, preeminente cu influențe în interesele globale:

- mărirea decalajelor dintre săraci și bogați; în prezent, circa 500 de persoane posedă o bogăție egală cu cea deținută de aproximativ 3 miliarde de oameni;
- reducerea locurilor de muncă, în țările în curs de dezvoltare;
- pericolele privind desființarea unor industrii;
- specializarea unor corporații sau state, în activități de producție generatoare de poluare și care necesită un consum mare de muncă, materii prime și energie;
- pericolele privind falimentările de bănci;
- destabilizarea vieții economice;
- destabilizarea guvernelor și a statelor;
- distribuția mondială a puterii, acumulări de bogăție în unele, sărăcie în multe altele;
- exacerbarea competiției dintre corporațiile internaționale, între state și între corporații și state.

Pe de altă parte, se observă că și societatea civilă adoptă un rol mai activ, monitorizând politicile corporatiste, pe linie de protecție socială și protecție a mediului. În cadrul ONG-urilor, din care face parte, societatea civilă are grupuri mici ce-i drept, de specialiști omniprezenți la toate forumurile și manifestările antiglobalizare, unde dezbaterile pe tema globalizare – antiglobalizare au început să capete accente polemice, pe alocuri chiar dure. Argumentele antiglobalizare, intersectându-se cu cele în favoarea globalizării, duc la critici vehemente, vis-a-vis de crearea unei lumi a învingătorilor și a perdanților. Chiar și în țările lumii învingătoare, adepții antiglobalizare consideră, în mare măsură, legăturile globale ca negative; fenomenul emigrației, în care străinii vin aici pentru a ocupa slujbele autohtonilor; companiile își trimit locurile de muncă pentru specialiști în alte țări; birocrății din instituțiile financiare dețin cea mai mare parte a datoriilor statelor; teroriștii

profită de libertățile pur democratice, pentru a ucide nevinovați, afectând în acest fel, siguranța locurilor de muncă, siguranța unui trai sănătos din punct de vedere social.

Cât despre lumea perdanților, supraviețuirea este cuvântul de ordine, lăsând la o parte prosperitatea globală, sarcina lor, dar și a celorlalți actori este, cum rezolvă problema celor aproximativ trei miliarde de cetățeni ai planetei, care trăiesc cu mai puțin de doi dolari pe zi? Sarcina de a furniza educație, sănătate și locuri de muncă, pentru producători și consumatori nu poate fi îndeplinită de un stat slab, singur și nici nu poate fi rezolvată numai de sectorul privat. Eradicarea sărăciei este, astfel, problema majoră a lumii noastre, nu din simplă compasiune, ci din considerente strict politice, economice, sociale, ecologice și de supraviețuire a omenirii în ansamblu. Ea nu poate fi concepută, însă, dincolo de o profundă restructurare a economiei mondiale. Ne place sau nu ne place, globalizarea ca idee, proces, fenomen, viziune, paradigmă etc., trebuie să prindă cât mai multă consistență și este semnificativ faptul, că la toate conferințele, congresele și forumurile, pe această temă, nici un discurs al unui politician, savant sau analist, nu este complet fără prezența în conținutul său a globalizării. Toți locuitorii planetei trebuie să înțeleagă faptul esențial că dacă nu se operează o schimbare, chiar cu sacrificii pentru unii, civilizația noastră este condamnată.

Dezvoltarea durabilă preconizată pentru acest secol este condiționată de rezolvarea antagonismului lume bogată – lume săracă, dar și de echitatea dintre toți actorii internaționali. Cu alte cuvinte, trebuie arătat respect și grijă pentru întreaga comunitate, căci în definitiv, dezvoltarea are un singur scop, îmbunătățirea vieții pe planetă, în mod egal, pentru toți, pentru cei de acum și pentru cei ce vor veni.

NOTE:

1 R. Lubbers, J. Koorevaar, *The Dynamic of Globalization*, Tilburg University Seminar, 1998, p. 1.

2 I. Popescu, A. Bondrea, M. Constantinescu, *Globalizarea, mit și realitate*, Editura Economică, București, 2004, p. 101.

3 N. Dobrotă, *Dicționar de Economie*, Editura Economică, București, 1999, pp. 228-229.

4 Joseph E. Stiglitz, *Mecanisme Globalizării*, Editura Polirom, Iași, 2008, p. 19.

5 Teodor Frunzeti, *Geostrategie*, Editura CTEA, București, 2009, pp. 74-75.

6 UNCTAD, WTO, OECD 2010, *Report on G – 20, Trade and Investment Measures*, Paris and Geneva, 9 March, pp. 25-62.

7 Joseph E. Stiglitz, *op. cit.*, p. 22.

BIBLIOGRAFIE

Dobrotă N., *Dicționar de economie*, Editura Economică, București, 1999.

Frunzeti T., *Geostrategie*, Editura CTEA, București, 2009.

Lubbers R., Koorevaar J., *The Dynamic of Globalization*, Tilburg University Seminar, 1998.

Popescu I., Bondrea A., Constantinescu M., *Globalizarea, mit și realitate*, Editura Economică, București, 2004.

UNCTAD, WTO, OECD, 2010, *Report on G-20 Trade and Investment Measures*, Paris and Geneva, 9 March.

<http://www.foreignpolicy.it>

<http://www.en.wikipedia.org>